

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра управління фізичною культурою та спортом

**«Фізична культура і спорт: традиції, досвід,
інновації»**

матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
13 березня 2025 року

Запоріжжя
НУ «Запорізька політехніка»
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра управління фізичною культурою та спортом

**«Фізична культура і спорт: традиції, досвід,
інновації»**

Матеріали
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
13 березня 2025 року

м. Запоріжжя
2025

УДК 796
Ф 50

*Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(Протокол №8 від 25.03.2025 р.)*

Редакційна колегія:

Мазін В.М., доктор пед. наук, професор,
Шуба Л.В., канд. пед. наук, доцент,
Курта Є.О., канд. юр. наук, доцент,
Висоцька Н.І., в.о. начальника НДЧ,
Сметанін С.В., ст. викладач,
Омок Г.А., канд. пед. наук, доцент

Ф 50

Фізична культура і спорт: традиції, досвід, інновації.

Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 13 березня, 2025 р. [Електронний ресурс] / Редкол.: В.М. Мазін, Л.В. Шуба, Курта Є.О., Н.І. Висоцька, С.В. Сметанін, Г.А. Омок. Електрон. дані – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. – 260 с. – 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. – Назва з тит. екрана.

ISBN 978-617-529-491-8

Збірник містить тези доповідей фахівців з фізичного виховання та спорту, адаптивної фізичної культури, фізичної реабілітації, ерготерапії та кінезіотерапії. В розміщених матеріалах відображено широкий спектр тематики наукових досліджень педагогічної та оздоровчої діяльності, наведено результати аналізу впровадження інноваційних технологій у фізичному вихованні різних верств населення, підготовки фахівців з фізичного виховання, у спортивній діяльності, та фізичній терапії і ерготерапії.

Збірник розраховано на широкий загал дослідників і науковців в галузі фізичного виховання, спорту, фізичної терапії і спортивної медицини.

УДК 796

ISBN 978-617-529-491-8

© НУ «Запорізька політехніка», 2025

<i>Федоряка А. В.</i> ВПЛИВ НА РОЗВИТОК І ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІЗИЧНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІВЧАТОК 8-9 РОКІВ ЗАСОБАМИ ФІГУРНОГО КАТАННЯ НА РОЛИКОВИХ КОВЗАНАХ	156
<i>Чень Дундун, Бондар А. С.</i> FORMATION OF VALUE ORIENTATIONS IN ATHLETES OF CHINESE NATIONAL TRADITIONAL MARTIAL ARTS	160
<i>Шамардіна Г. М.</i> ФІЗИЧНА РОБОТОЗДАТНІСТЬ ПЛАВЦІВ 10-11 РОКІВ, ЯКІ ТРЕНУЮТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ РІЗНИХ ТРЕНУВАЛЬНИХ МЕТОДІВ	167
<i>Янченко І. М.</i> РЕЗУЛЬТАТИ ВИСТУПУ КОМАНДИ ЧЕРЛІДЕНГУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	171
СЕКЦІЯ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ»	177
<i>Бабенко В. Г., Євдокимова Л. Г., Корж С. М.</i> НЕОЗБРОЄНИЙ ПРАВОПОРУШНИК: СПЕЦИФІКА ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ФІЗИЧНОГО ВПЛИВУ	177
<i>Буренко М. С.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	183
<i>Дудіцька С. П., Медвідь А. М.</i> ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ РУХЛИВИХ ІГОР	188
<i>Захаріна Є. А., Захаріна А. Г.</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	193
<i>Захарова О. М., Сметанін С. В., Корнілова Н. Ю.</i> САМОСТІЙНІ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ ЗАНЯТТЯ ДЛЯ СТУДЕНТОК, ЯКІ ВЧАТЬСЯ ДИСТАНЦІЙНО	196
<i>Курта С. О., Корж Н. Л., Омок Г. А.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИЧИН ТА ЧИННИКІВ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ 13-14 РОКІВ	198
<i>Нелюба Я. О., Мазін В. М.</i> ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДОЦІЛЬНОСТІ РОЗБОРУ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ З ВИКОРИСТАННЯМ АУДІО-ВІЗУАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ	202
<i>Очкалов О. Ф.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ	206

УДК 373

Очкалов О.Ф.

старш. викл., ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТИ

Анотація: В статті визначено одні із найважливіших особливостей формування контингенту здобувачів закладу вищої фізкультурної освіти: активна професійна орієнтація потенційних абітурієнтів; щорічні актуалізовані особливості вступу до ЗВО та безпосередньо до спеціальностей фізкультурного профілю; тісна співпраця з зовнішніми фізкультурно-спортивними організаціями; ознайомлення з особливостями освітнього процесу, внутрішніми правилами ЗВО, адаптаційними заходами до нових умов навчання та ін.

Ключові слова: фізична культура, здобувачі, освіта, контингент, заклад вищої освіти.

Abstract: The article identifies some of the most important features of the formation of a contingent of applicants to a higher physical education institution: active professional orientation of potential applicants; annually updated features of admission to a higher education institution and directly to physical education specialties; close cooperation with external physical education and sports organizations; familiarization with the features of the educational process, internal rules of the higher education institution, adaptation measures to new learning conditions, etc.

Key words: physical education, applicants, education, contingent, higher education institution.

Питання формування студентського контингенту завжди було і залишається надзвичайно актуальним для будь якого закладу вищої освіти. Не залишається осторонь і заклади фізкультурної освіти. Потенційними абітурієнтами і здобувачами закладів вищої фізкультурної освіти, як правило, є молодь, яка активно займається спортом і заздалегідь професійно зорієнтована [3, с. 91].

Проблема особливостей формування контингенту здобувачів закладу вищої освіти не є новою. До неї зверталися науковці різних галузей, досліджували низку аспектів зазначеного феномену (О. Власюк, Т. Дараган, Г. Пономарьова та ін.). Однак вищезазначене питання потребує уточнення в контексті фізкультурної освіти.

Метою роботи є визначення особливостей формування контингенту здобувачів закладу вищої фізкультурної освіти.

Процес створення контингенту здобувачів у ЗВО включає:

- розроблення закладом вищої освіти проектних показників плану прийому й випуску здобувачів вищої освіти за державним замовленням, визначених аналізом прийому та мінливості контингенту здобувачів попередніх років;

- коригування та затвердження конкурсною комісією МОН планових показників державного замовлення за кожною спеціальністю;

- оприлюднення на сайті Міністерства рішення конкурсної комісії щодо відбору виконавців державного замовлення;

- прийом абітурієнтів під час вступної кампанії на рейтинговій основі [1, с. 109].

Дослідниця Л. Фролова в наукових розвідках зосереджує увагу на труднощах адаптаційного періоду першокурсників, про що необхідно зазначати на етапі вступу добувачів. Управління процесом навчання передбачає інформування здобувачів про труднощі адаптаційного періоду та шляхи їх подолання, що також реалізується через оволодіння дисципліною «Вступ до спеціальності». Для оптимізації роботи зі здобувачами першого курсу необхідно:

- ознайомлення їх з особливостями освітнього процесу, внутрішніми правилами ЗВО;

- професійна спрямованість;

- залучення здобувачів старших курсів до роботи зі студентами першого курсу;

- знання соціально-демографічних характеристик здобувачів, вивчення їх характеру, рівня знань, соціальної активності;

- вивчення системи міжособистісних відносин;

- розвиток відсутніх організаторських компетентностей, надання допомоги в науковій організації роботи та самовихованні [4, с. 7].

Умови вступу до закладу вищої освіти спеціальностей фізкультурної спрямованості полягають у тому, що абітурієнт має певний рівень спортивної підготовки. Тим не менш, це не заважає ЗВО в цілому, а також окремим його підрозділам (факультетам, кафедрам) проводити цілорічну профорієнтаційну роботу. Крім традиційних методів ЗВО використовуються також оголошення в ЗМІ, публікація буклетів, агітаційна діяльність на спортивних змаганнях, особисті контакти викладачів з потенційними абітурієнтами й їх тренерами та ін. Вступники до закладів вищої освіти спеціальностей фізкультурної спрямованості є, як правило, молодь, яка вже має досвід активного спорту. Вони часто визначають свою професійну орієнтацію в юному віці, намагаючись зробити спортом свою кар'єру. Такі здобувачі в основному мають високий рівень фізичної підготовки, дисципліновані і сильно вмотивовані до

досягнення результатів. Вибір закладу вищої освіти для них не випадковий, адже вони шукають можливість поєднати своє захоплення спортом з освітою та кар'єрними перспективами. Професійна орієнтація і прагнення до самовдосконалення допомагають їм успішно інтегруватися в освітнє середовище і розвиватися в обраній ними сфері [3].

Плідною є співпраця з фізкультурно-спортивними комітетами, добровільними спортивними товариствами, спортивними клубами, дитячо-юнацькими школами, командами та ін. Між такими організаціями та закладами вищої освіти можуть укладатися угоди про підготовку фахівців, у тому числі ті, які передбачають навчання конкретних осіб за рахунок замовника.

Такі дослідники, як О. Гулька, Н. Грабик, І. Грубар переконані, що вчитель фізичної культури профорієнтацію може здійснювати двома шляхами.

1) засобами фізичного виховання сприяти розвитку та удосконаленню фізичних якостей, підвищенню функціональних можливостей організму та зростанню рухової активності, що є важливим у професійно-прикладній підготовці учнів до подальшої професійної діяльності;

2) проводити профорієнтаційні заходи, спрямовані на формування знань та розширення уявлення про професію вчителя фізичної культури, а саме: можливість впливати на громадську та соціальну свідомість школярів через залучення до рухової активності, формування позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом; здійснення навчальної та виховної роботи із учнями, що сприятиме покращенню їх функціональних можливостей та фізичного розвитку, а отже, і стану здоров'я [2, с. 79].

Таким чином, в процесі наукового пошуку нами визначено одні із найважливіших особливостей формування контингенту здобувачів закладу вищої фізкультурної освіти:

- 1) активна професійна орієнтація потенційних абітурієнтів;
- 2) щорічні актуалізовані особливості вступу до ЗВО та безпосередньо до спеціальностей фізкультурного профілю;
- 3) тісна співпраця з зовнішніми фізкультурно-спортивними організаціями;
- 4) ознайомлення з особливостями освітнього процесу, внутрішніми правилами ЗВО, адаптаційними заходами до нових умов навчання та ін.

Висновки. Формування контингенту здобувачів освіти сучасного ЗВО спеціальностей фізкультурної спрямованості є комплексною складною проблемою. Вирішення зазначеного питання необхідно ув'язувати як з роботою приймальної комісії, так і з діяльністю

педагогічного колективу ЗВО щодо вступу потенційних абітурієнтів. Розглянуті в роботі особливості формування контингенту здобувачів закладу вищої можуть дозволити формувати контингент, готовий до успішного освітнього процесу та професійної діяльності в галузі фізичної культури.

Список використаних джерел

1. Власюк О. А., Дараган Т. П. Формування контингенту студентів у закладах вищої освіти : основні аспекти. *Освітня аналітика України*. 2023. № 3 (24) С. 105–115.

2. Гулька О. В., Грабик Н. М., Грубар І. Я. Профорієнтаційна діяльність вчителя фізичної культури. *Інноваційні підходи до фізичного виховання і спорту учнівської та студентської молоді* : матеріали третьої всеукраїнської наук. Конф. з міжнародною участю (Тернопіль, 20 жовтня 2023 р.). Тернопіль : ТАЙП, 2023. С. 74–80.

3. Оніщук Л. М., Остапов А. В. Вступ до спеціальності. Фізична культура і спорт: конспект лекцій для студентів денної форми навчання спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітнього рівня бакалавр. Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2020. 146 с.

4. Фролова Л. С. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання» : навч.-метод. посібн. Черкаси, 2014. 281 с.

УДК 796.056.222:043.61

Пушенко Д.В.¹, Мирошніченко В.О.²

¹ студ., Національний університет біоресурсів і природокористування України

² доктор філософії, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ МОЛОДИХ ВОРОТАРІВ

Анотація: Підготовка молодих воротарів є важливим аспектом футбольного тренувального процесу. Вона включає розвиток фізичних якостей, технічних навичок, тактичного мислення та психологічної стійкості. Особливу увагу приділяють реакції, координації, швидкості прийняття рішень та роботі з м'ячем. Комплексний підхід до тренувань допомагає юним воротарям розвинути необхідні якості для успішної гри на професійному рівні.

Ключові слова: воротар, підготовка воротарів, тренування, фізична підготовка.

Abstract: The preparation of young goalkeepers is a crucial aspect of football training. It involves developing physical attributes, technical skills, tactical awareness, and psychological resilience. Special attention is given to